

Zcepenění bez záruky

Než Charles Cruft otevřel v roce 1891 svou první velkou výstavu pro všechna plemena – bylo jich tehdy 49 v celkovém počtu 2450 takzvaných vstupů, tedy psích účastníků plus dvě zvláštní třídy pro „psy z arktických oblastí“ a „čínské psy“ – uspořádal nejprve několik výstav menších. První, v roce 1886, byla určena výhradně pro teriéry. Protože byl Ch. Cruft sekretářem několika chovatelských klubů, podařilo se mu do výstavy postupně přičlenit další plemena, takže v roce 1890 už byla výstava „Birmingham Dog Show Society“ určena vedle teriérů i kolíím a chovatelským klubům toy neboli malých společenských plemen. Podobný vývoj se jen o několik málo let později odehrával i v Čechách.

V kontinentální Evropě se první výstava psů konala od 14. do 30. června 1863 v Hamburku. V různých přístřešcích a tělocvičnách zde bylo vystaveno 453 psů. V roce 1875 se konala významná mezinárodní výstava v Baden Badenu a za zlomovou (zvláště pro německé ohaře) je považována hannoverská výstava z května 1879. Zařazování jednotlivých psů do tříd bylo v té době ještě trochu problematické. Heinrich Essig, tvůrce leonbergra, v roce 1882 napsal: „Můj synovec přihlásil na výstavu v Hannoveru tři psy. Budou-li tam uznáni jako novofundlandčan, bernardýn, nebo leonberger, je mu lhostejno.“ Slavný pes Caesar obdržel na výstavě psů v roce 1880 v Berlíně čestnou cenu jako „dlohosrstý alpský pes“. Na následující výstavě ho anglický rozhodčí popsal jako „nádherného bernardýna“ a specialista na svatobernardské psy dr. Th. Künzli ho posoudil jako „pěkného leonbergra“.

Spolek pro chov a cvičení psů v Království českém, který zahájil svou činnost v roce 1881, vyhlásil uspořádání první „mezinárodní výstavy všelikých plemen“ na květen roku 1882 do Prahy: „Spolek vybírá od vystavovatelů poplatek z místa a za krmení,“ píše se ve zprávě pořadatelů. „Za to však postará se o racionální umístění a krmení vystavených psů, ručí za nejpěchlivější hlídání jich a v případě onemocnění povolá k nim ihned zkušeného zvěrolékaře. Také slibuje spolek, že se celým vlivem svým zasadí o poskytnutí všemožných výhod dopravních. Těž zaručuje dále patřičné množství vhodných a dostatečných premií, nepřejímá však nijakou záruku za možné zcepenění, útěk nebo případné poškození atd. vystavených psů.“ O průběhu a výsledcích výstavy bohužel zprávy k dispozici nemáme.

Za jeden z prvních úkolů si nově vytvořený spolek vytýčil vzkříšení českého stavěcího psa. Ve svém Časopisu pro chov a cvičení psů vydal ihned „provolání k pánům myslivcům, milovníkům honby a psů v Království českém“, aby společně hledali odpověď na otázky sestavené fořtem Zenkerem a lesním komisařem L. Hübnerem: Které jsou nejhlavnější plemenní znaky českého stavěcího psa? Nalézá se těž

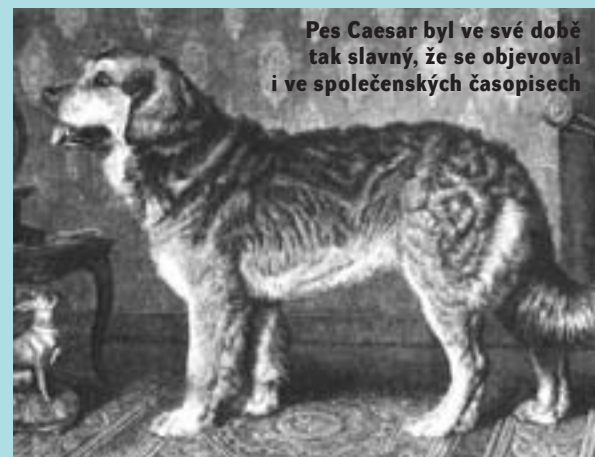
posud čistokrevně vychován v Čechách? Odporuje se další čistokrevná výchova českého stavěcího psa vzhledem k jeho schopnostem neb zda zkřížení žádoucí a jaké? Dále byli lesníci vyzváni, aby podali podrobnou zprávu o svých psech včetně počtu, stáří, pohlaví a rodu, a zda by „ochotni byli tytéž spolkovému výboru předvésti“.

Za předsedu poroty prvního předvedení stavěcích psů českého plemene konaného 10. srpna v Žatci byl získán princ Karel ze Schwarzenberků, který měl vítěznému psu předat cenu šest dukátů. Předvedl se však jeden jediný pes. Princ Karel tudíž konstatoval, že „český stavěcí pes je poněkud podobný kometě, kterouž jsme posledního času viděli a o níž někteří tvrdili, že má toliko jeden ohon, kdežto druzí dokazovali, že byla dvěma ohony opatřena. Jak velký počet stavěcích psů českého plemene lze u nás nalézt, vysvítá nejlépe z toho... jeden přihlášený! Jest možná pomocí toho jednoho psa raci českého stavěcího psa, jež se co výtečná vychvaluje, znovu odchovati?“

Rok 1882 byl však pro českou kynologii a myslivost významný ještě z jednoho důvodu: Polesný královského města Berouna J. V. Černý vydal první velkou českou Myslivost, příruční knihu pro myslivce a přátele myslivosti. Kniha přinesla i obsáhlou část věnovanou podrobnému popisu loveckých plemen psů, jejich vlastností, schopností, použitelnosti a výeviku. Zajímavé je, že mezi ohaři neboli stavěcími psy jmenuje v první skupině českého ohaře, o němž v krátké charakteristice říká:

Počet psů v Praze r. 1898

Na Starém Městě bylo hlídacích a tažných psů 72, pro zábavu 610; na Novém Městě hlídacích a tažných 160, pro zábavu 366; na Malé Straně 86 a 394; na Hradčanech 26 a 60; v Josefově 21 a 111; na Král. Vinohradech 32 a 41 a v Holešovicích 235 a 192; dohromady hlídacích a tažných psů 632 a psů pro zábavu 2774. Za tyto psy zaplatilo se daně 12 360 zlatých. V roce 1897 bylo v Praze psů dohromady 3473, za něž se zaplatilo daně 12 682 zlatých.

Pes Caesar byl ve své době tak slavný, že se objevoval i ve společenských časopisech

„Český ohař původní jest pes střední velikosti, jehož hlava jest široká s kůstkou, pysky pře- věšené, čenich široký a dvojitý; zavěšení výtečné, svislé slechy visí vážně dolů; světla velká, jasná, avšak zapadlá, jamky slzní červené, prsa silná, běhy pevné, tělo více dlouhé a ohon u začátku silný, do špičky končící. Srst jeho bývá prostředně jemná, barvy bílé a kaštanově skvrnitě, nebo tigrovité, též pouze kaštanové.“ Roku 1883 byl založen Spolek honební ochrany zvěře, který později pozměnil svůj název na Spolek pro ochranu honby a zvěře v Král. českém. V roce 1895 splynul s výše zmíněným Spolkem pro chov a cvičení psů pod novým sdruženým názvem Spolek pro ochranu honby a chov loveckých psů v Král. českém. Prvním předsedou spolku byl kníže Karel Schwarzenberg, pán na Orlíku, jeho nástupcem se stal hrabě Jindřich Clam-Martinic. Jak uvádí jednatel spolku H. Dewetter, v kynologii se tehdy jevil velký nedostatek v tom, že scházela řádně vedená plemenná kniha loveckých psů (o psech užitkových a okrasných, jak se tehdy říkalo, ani nemluvě). Docházelo tak kromě jiného ke znehodnocování krve kvalitních a drahých importů, mezi nimiž byli i ohaři z Anglie. Nezapomeňme ale ani na slavného anglického buldoka Džoka Karla Havlíčka Borovského... V roce 1886 tedy přišel výbor spolku, jemuž předsedal hrabě Zdenek Waldstein, s myšlenkou založit Českou kmenorodní knihu psů. (Jejíž tehdy nezbytně německý dvojitul zněl Boehmisches Hundestammbuch). Dewetter uvádí zajímavý přehled zápisů: 19 pointrů, 17 anglických setrů, 9 irských setrů, 17 gordonsetrů, 2 grifoni (tak byli nazýváni hrubosrstí ohaři typu českého fouska), 81 německých krátkosrstých ohařů, dále ohaři drsnosrstí a dlohosrstí, jezevčící, zvláště jezevčící dlohosrstí, hanoverští barváři, anglický retrív, hladcí chrti, barzojové a foxhaundi. Roku 1890 uspořádal spolek výstavu psů v Poděbradech, jejímž patronem byl kníže Arnošt Hohenlohe. Mezi českými myslivci nebylo prý tehdy lehké nalézt „čistokrevné“ jedince. Další výstava spolku se konala v roce 1891 v Praze.

M. Čísařovský